

عنوان مقاله:

شمایل شناسی نقش مایه بزکوهی در سنگ نگاره های جربت

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 10، شماره 36 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

صدرالدین طاهری - رییس دانشکده پژوهشهای عالی هنر و کارآفرینی، گروه پژوهش هنر، دانشگاه هنر اصفهان.

آیگین مردانی - دانشجوی دکتری پژوهش هنر، دانشکده پژوهش های عالی هنر و کارآفرینی، دانشگاه هنر اصفهان.

خلاصه مقاله:

مجموعه سنگ نگاره های جربت از دیدگاه تعداد و گوناگونی نقش ها و استمرارشان، در هنر صخره ای ایران جایگاه ویژه ای دارد. بزکوهی (با شمار بیش از چهارصد)، پرتکرارترین نقشی است که می توان در این سنگ نگاره ها یافت؛ از این رو پژوهش حاضر برای شمایل شناسی این نقش مایه پراهمیت تلاش نموده. این نوشتار، پژوهشی تاریخی، توصیفی-تحلیلی و توسعه ای است که داده های کمی و کیفی آن به شیوه میدانی و اسنادی جمع آوری شده اند. بزکوهی در این آثار گاه به شکل پازن/کل با شاخ های تیز، خمیده و بلند (با بدن خطی یا چهارگوش) و گاه به گونه بز اهلی شده با شاخ های کوتاه و هم راستا (با بدن سه گوش یا بیضی شکل) در اندازه هایی بین ۴/۵ تا ۴۷ سانتی متر ترسیم گردیده است. دلیل تکرار این نقش مایه را می توان اهمیت اقتصادی این جانور در تاریخ زندگی مردمان منطقه دانست. بزکوهی را ساکنان فلات ایران ده هزار سال پیش اهلی نموده اند؛ از آن پس این جانور به عنوان پیشرو گله، نماد قدرت و مظهر فراوانی رمه و محصول، بی وقفه در هنر ایران نقش گردیده است. بزکوهی به سبب همسانی شاخ هایش به هلال ماه ستایش شده و او را همبسته با باران و کوهسارها دانسته اند. بز نر جانور قربانی شونده است و شاخ های بلندش نشان جنگاوری و نیروی بارور کننده می باشد. به سبب تراکم سنگ نگاره ها در مسیر مرتع گله ها و وجود امضای چوپانان معاصر، می توان این سنگ نگاره ها را یک مجموعه هنر شبانی نام نهاد. چوپانان جربت احتمالا به درازای هزاران سال بزکوهی را به عنوان نشانه ویژه خود در مسیر روزانه چرا و به امید دستیابی به برکت و افزایش باروری گله خود بر تخته سنگ ها نقش زده اند.

کلمات کلیدی:

خراسان، جربت، سنگ نگاره، شمایل شناسی، بزکوهی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030413>

